

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **J. K.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Dubenským, advokátem se sídlem Pravdova 1113/II, Jindřichův Hradec, proti žalovanému **Krajskému soudu v Českých Budějovicích - pobočce v Táboře**, se sídlem tř. Kpt. Jaroše 1851, Tábor, o žalobě proti usnesení žalovaného ze dne 25. 3. 2009, č. j. 15 Co 139/2009 - 695, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 11. 2009, č. j. 10 Ca 87/2009 - 48,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Odměna advokáta JUDr. Jaroslava Dubenského **se u r č u j e** částkou 2400 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Usnesením ze dne 25. 3. 2009, č. j. 15 Co 139/2009 - 695, žalovaný Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře k odvolání žalobce a Mgr. B. S. změnil výrok usnesení Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 17. 12. 2008, č. j. 5 C 204/2004 - 663, ve znění opravného usnesení ze dne 8. 1. 2009, č. j. 5 C 204/2004 - 679, o ustanovení

zástupce tak, že zamítl žádost žalobce o ustanovení zástupce pro dovolací řízení, a to v žalobcově věci proti odpůrci: AGROSTROJ Pelhřimov, a. s., o zaplacení částky 966 261,50 Kč s příslušenstvím.

[2] Proti tomuto usnesení žalovaného žalobce brojil podáním označeným jako „žaloba ve správním soudnictví“. Krajský soud v Českých Budějovicích žalobu odmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s. usnesením ze dne 6. 11. 2009, č. j. 10 Ca 87/2009 - 48. V odůvodnění uvedl, že řízení o žalobě o zaplacení peněžní částky, v jehož rámci bylo rozhodováno o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce, vyplynulo z občanskoprávních vztahů a rozhodovat o něm patří do pravomoci soudů v občanském soudním řízení. Pravomoc soudů věc projednat ve správním soudnictví dána není. Uzavřel, že správní soud nemá pravomoc posuzovat a přezkoumávat zákonnost rozhodnutí soudu v občanskoprávním řízení.

[3] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost doplněnou podáním ze dne 15. 12. 2009. Namítl, že napadené usnesení je postiženou vadou, neboť při odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 2 s. ř. s. musí být žalobce poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud předmětné usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Pro posouzení věci je v daném případě podstatné, že žalobcovo podání ze dne 10. 6. 2009, výslovně označené jako „žaloba ve správním soudnictví“, směřovalo proti usnesení, jímž žalovaný Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře coby odvolací soud změnil procesní usnesení Okresního soudu v Pelhřimově (o žalobcově žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro dovolací řízení), vydané v řízení o žalobě o zaplacení peněžní částky, vedeném podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“).

[7] Podle § 4 s. ř. s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy správním orgánem, o ochraně proti nečinnosti správního orgánu, o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, o kompetenčních žalobách, a dále též ve věcech volebních a ve věcech místního referenda, ve věcech politických stran a politických hnutí, a o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem.

[8] Jako rozhodnutí, které by mělo být k jeho „žalobě ve správním soudnictví“ (podle § 65 a násl. s. ř. s.) přezkoumáváno, žalobce označil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře, vydané v rámci řízení o jeho žalobě o zaplacení peněžní částky, vedeného podle občanského soudního řádu. Předmětné usnesení není rozhodnutím správního orgánu (resp. rozhodnutím soudu v postavení správního orgánu), nýbrž rozhodnutím soudu, tedy rozhodnutím orgánu veřejné moci při výkonu soudní pravomoci. Správní soudy nemají ani podle § 65 a násl. s. ř. s., ani podle žádného jiného

ustanovení soudního řádu správního pravomoc přezkoumávat rozhodnutí soudů vydaná ve věcech občanského soudního řízení, nýbrž na základě žalob podle § 65 s. ř. s. přezkoumávají rozhodnutí správních orgánů, tedy orgánů náležejících v rámci tripartity státních mocí (zákonodárství, výkonná moc, soudnictví) nikoli k soudnictví, nýbrž k moci výkonné.

[9] Ze žalobcova podání je zřejmé, že se žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s. ve skutečnosti domáhal přezkumu soudního rozhodnutí, konkrétně rozhodnutí krajského soudu vydaného podle občanského soudního řádu, v řízení o odvolání proti rozhodnutí soudu okresního. Soudy, které jednají a rozhodují ve správním soudnictví, tedy Nejvyšší správní soud a krajské soudy, zásadně nejsou věcně ani funkčně příslušné zabývat se otázkami občanského soudního řízení. K tomu jsou příslušné soudy v řízení podle občanského soudního řádu.

[10] Krajský soud tedy dospěl ke správnému závěru, pokud v odmítavém usnesení konstatoval, že *„správní soud nemá pravomoc posuzovat a přezkoumávat zákonnost rozhodnutí soudu v občanskoprávním řízení“*.

[11] V daném případě pak nebylo důvodu k postupu podle § 46 odst. 2 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení *soud návrh odmítne také tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení (...). V usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu.* „Žalobou“ ve smyslu § 46 odst. 2 věty druhé s. ř. s. nutno totiž rozumět toliko podání, kterým se zahajuje řízení před soudem první instance v některé z forem řízení podle občanského soudního řádu, nikoli však i opravný prostředek, který svým obsahem odpovídá některému z opravných prostředků upravených v občanském soudním řádu. Pro takový výklad svědčí v daném konkrétním kontextu užití slova „žaloba“, a nikoli např. obecnějších pojmů „podání“ či „návrh“, kterých jinak soudní řád správní užívá (viz např. pojem „návrh“ užívaný i v samotném § 46 s. ř. s., viz užití pojmu „podání“ v § 37 odst. 2, 3 a 5 s. ř. s.). Užívá-li zákonodárce pojmu „žaloba“ vedle pojmu „návrh“ či „podání“, dokonce v jakési implicitní kontrapozici přímo vedle sebe v § 46 odst. 2 s. ř. s., nutno mít za to, že oprávnění účastníka v dodatečně lhůtě podat návrh na zahájení řízení s účinky podání zachovanými ke dni podání původního a podle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítnutého návrhu se vztahuje toliko na ta podání, která procesní předpis, na jehož užití se v § 46 odst. 2 větě druhé *de facto* odkazuje, tj. občanský soudní řád, považuje za „žaloby“, tedy na podání, jimiž se podle občanského soudního řádu z iniciativy žalobce zahajuje řízení před soudem první instance. Ostatně pouze pro „žaloby“, tj. podání, jimiž se zahajuje řízení, zakládá občanský soudní řád ve svém § 82 odst. 3 zachování účinků podání žaloby do „nesprávné“ větve soudnictví v případě, že po odmítnutí podání touto soudní větví bude žaloba podána v jednoměsíční lhůtě stanovené § 46 odst. 2 věty druhé s. ř. s. (v „obráceném gardu“ pak obdobná ustanovení obsahují § 104b odst. 1 o. s. ř. a § 72 odst. 3 s. ř. s., resp. ve zvláštních případech § 104b odst. 2 s. ř. s.). Pokud by zákonodárce naopak chtěl docílit toho, aby účinky podání „nesprávné“ větvi soudní moci platily i pro opravné prostředky a aby se i na ně použil mechanismus upravený pro řízení podle soudního řádu správního v jeho § 46 odst. 2, užil by v tomto

ustanovení (a obdobně v „obráceném gardu“ i v § 104b odst. 1 o. s. ř.) jiného, obecnějšího pojmu, a nikoli pojmu „žaloba“.

[12] Krajský soud se proto nemusel zabývat otázkou, jakým opravným prostředkem v rámci katalogu těchto prostředků, jež zná občanský soudní řád, je či by mohlo být podání žalobce, neboť i kdyby se některému z nich blížilo nebo mu dokonce obsahově odpovídalo, neměl krajský soud procesního způsobu, jak žalobce o možném dalším postupu kvalifikovaně a formálně poučit, a tím méně způsobu, jak toto podání postoupit takovému věcně a funkčně příslušnému soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení. Nad rámec lze uvést, že i kdyby žalobce své podání označené jako „žaloba ve správním soudnictví“ považoval za dovolání, bylo by vzhledem k povaze rozhodnutí, proti němuž směřovalo, nepřipustné podle § 236 až § 239 o. s. ř. Ostatně tak byl žalobce poučen i odvolacím soudem.

[13] Příslušnost soudu je jednou z podmínek řízení, která musí být dána, aby soud mohl o konkrétní věci rozhodovat. Není-li dána a nelze-li věc postoupit věcně a místně příslušnému soudu či podání odmítnout podle § 46 odst. 2 s. ř. s., musí to být důvodem k odmítnutí podání podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nedostatek podmínky řízení spočívající v tom, že ve věci musí být dána věcná a funkční příslušnost soudu, který má věc rozhodnout, byl v daném případě neodstranitelný, neboť není žádného soudu, který by o žalobcově podání mohl rozhodnout; řízení nemůže vést a o věci samé nemůže rozhodnout orgán veřejné moci, který k tomu není zákonem povolán.

[14] Krajský soud proto žalobu správně odmítl, aniž by dále žalobce o čemkoli poučoval (vyjma poučení o možnosti podání kasační stížnosti). Pochybení, jehož se krajský soud dopustil formálním podřazením důvodu odmítnutí žaloby pod § 46 odst. 2 s. ř. s., nemohlo mít za následek nesprávné posouzení pro věc rozhodujících skutkových či právních otázek. Kasační soud proto napadené usnesení nezrušil, neboť u něj bylo možné bez doplňování řízení dospět k závěru, že i přes formální užití práva, které na věc nedopadá, by výsledek řízení při užití odpovídajícího práva byl týž (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 51/2007 - 87, publ. pod č. 1926/2009 Sb. NSS, dále též na www.nssoud.cz).

[15] Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky žalobce nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[16] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

[17] Žalobci byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.).

[18] Výše odměny byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti ze dne 15. 12. 2009, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 2100 Kč a 1 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 2400 Kč.

[19] Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. března 2010

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu